

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

30. De Episcoporum consecratione, & quid iuris, & potestatis habeat
Episcopus consecratus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

a Collegiis Canonicoꝝ eliguntur, Romani Pontificis auctoritate confirmantur.

Decimotertio queritur, An Romani Pontificis concessu, in eadem Ciuitate duo Episcopi auctoritate, & potestate pares institui possint? Respondet Panoritanus in c. *Quoniam, de officio ordinarii, num. 4.* Glossam secutus in cap. *Non ausim, 7. q. 1.* id iusta de causa fieri posse, quod illi colligunt ex eo, quod Valerius Hipponensis Antistes, vt constat ex *S. Augustini, epist. 110.* sibi S. Augustinum Episcopum aequi pares eiusdem Ciuitatis esse non possunt: quamuis vnus possit esse alterius Vicarius, vel Adiutor, multis de causis, vt ait *Abb. in cap. 1. de parochiis.* At quia Romani Pontificis potestas est iuris Canonici auctoritate superior: potest in eadem Ciuitate duos Episcopos constituere, nec enim hoc cum iure aliquo diuino, vel naturali pugnat: possunt enim duo in eadem Ciuitate habere iurisdictionem a que communem: sicut etiam Titius & Caius eiusdem rei vel serui possunt habere a que commune dominium. Obiicies ex c. *inter corporalia, de translat. Episcop.* Inter Praesulem, & ecclesiam contrahitur coniugium: at vnus sponse duo sponsi & viri esse non possunt. Respondet, in hac parte non esse idem iuris de coniugio corporali, quod de spirituali: quia iure diuino & naturali vxor non est, nisi vnus viri & sponsi: at ius diuinum vel naturale non praecipit, vt vna Ciuitas, vel Ecclesia vni tantum sit Antistiti subiecta.

Deinde obiicies, totius Ecclesiae Catholicae nequit esse nisi vnus summus Pastor: ergo similiter vnus tantum Ciuitatis vnus Episcopus: alioqui eam erunt eiusdem Ciuitatis duo capita, quod est monstrum. Respondet, esse iuris diuini, vt Ecclesiae Catholicae vnica non praesit, nisi vnus summus Christi Vicarius Petri successor: ac proinde humana potestate, vt loco citato docet Glossa fieri non potest, vt ecclesiae Catholicae sint duo summi Pastores: Christus enim vnus esse voluit, non duos, eum dixit: *Et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam: & alicubi: Fiat vnus ouile, & vnus Pastor.* Item natura in corporibus vnus tantum caput constituit atque praefecit: & ideo naturaliter eiusdem corporis duo capita esse non possunt: at vero nec ius diuinum, nec naturale prohibent duos esse eiusdem ciuitatis Antistes, Romani Pontificis potestati subiectos. Sicut etiam quia ius diuinum, vel naturale non verat duo, esse in ecclesia Catholicos Imperatores, qui sint ipsius in solidum defensores, custodes, & patroni Romani Pontificis auctoritate fieri potest, vt duo in ecclesia Imperatores, potestate pares creentur, vnus qui toti Orienti, alter, qui Occidenti praesit: vt *Glossa, Archidia. omnes, & Panoritanus* locis supra citatis tradiderunt.

C A P. XXX.

De Episcoporum consecratione: & quid iuris, & potestatis habeat Episcopus consecratus.

PRIMO queritur, An episcopus electus, & confirmatus, intra certi temporis spatium consecrari debeat? Respondet, debere, nimirum intra tres menses a die electionis, vt colligitur ex Concilio Chalcedonensi cap. *Quoniam quidam, dist. 75.* & ex Pelagio Papa c. *Quoniam quidam, dist. 110.* & ex Pelagio c. de *Syracusana, dist. 28.* nisi legitimum subest impedimentum. Alioqui si non ad quos ea res pertinet, negligentes fuerint, poenis ecclesiasticis puniuntur. Vnde in Concilio Tridentino sess. 23. c. 2. de reformat. decretum est sic: [Ecclesis Cathedralibus, seu superioribus quocumque nomine, ac titulo praefecti etiam si sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum percipiendorum restitutionem tenentur: si intra rotidem menses postea id facere neglexerint, ecclesis ipso iure sint priuati.]

Secundo queritur, Ordinationi, vel Consecrationi Episcopi, quor Episcopi interesse iure debeant? Respondet

in hunc modum: Olim intererat Metropolitanus, & Comprovinciales etiam Episcopi, aut saltem per literas eorum petebatur assensus, cap. *Episcopi ex Concilio Niceno, & c. Ordinationes ex Anacleto, c. Comprovinciales ex Anacleto, dist. 64.* Ab Apostolis, & iure communi constitutum est, vt Episcopus a tribus Episcopis consecraretur cap. *Porro dist. 66. ex Anacleto.* Nam B. Iacobus Apostolus, cognomento Iustus, a Petro, Ioanne, & al. et a Iacobo Apostolis ordinatus est: qua in re suis successoribus formulam dederunt, vt non nisi a tribus Episcopis, Episcopus ordinetur. Idem etiam in c. *Nec Episcopi, de Tempore Ord.*

Obiicies, singulos Apostolorum per ciuitates Episcopos consecrasset: Paulus enim multis locis Episcopos creauit. Respondet, non esse iuris diuini vi Episcopus a tribus saceretur Episcopus, sed Apostolica tantum constitutionis, & iuris, ac proinde ante hoc ius quique Apostolorum poterat per se Antistes, & Episcopos creare, & consecrare. Quaes; Quando in prouincia, in qua fuerint plures Episcopi, vnus tantum superesse contigerit, cum locus consecrare Episcopum non possit, & nullos quos conuocet, habeat comprovinciales Antistes, quid factu opus sit? De hoc in Sardienli Concilio, vt refertur in cap. *Si forte, dist. 63.* statutum legitur, vt superstes Episcopus conuocet vicinam prouinciam Praesules & cum eis comprovinciales sibi Episcopos ordinet; qui si venire recusauerint, Primatis, vel patriarchae, vel Romani Pontificis, auctoritate venire cogantur: Et impensis, ac sumptibus ecclesiae suo pastore vacuae congregentur; quod si tenues redditus habeant, tunc quique suis sumptibus venire debet.

Tertio queritur, quo pacto fieri Episcopi consecrationem Canones, & Iura decernant? Respondet sic fieri: congregatus Episcopis die Dominica, & hora tertia res diuina sit, & seruitium cum precibus celebratur, c. *Ordinatioque Episcoporum, dist. 75.* Scrutinium in eo capite vocatur examen, quo examinari debetis, qui ordinatur Episcopus, secundum ea quae habentur in c. *Qui Episcopus, dist. 23.* Duo Episcopi supra caput eius qui consecratur, Euangelii codicem tenent, cap. *Episcopus, dist. 23.* c. *Ordinationes Episcoporum, dist. 75.* Manus imponunt, & vnus super eodem benedictionis munus infundit, cap. *Episcopus, dist. 23.* Ceteri qui adsunt, caput eius suis manibus tangunt, & illud vna cum manibus sacro chrismate inungunt c. *1. de sacra vnct.* Quibus peractis, Episcopus consecratus, ecclesiae Romanae, & eius Pontificibus fidelem se esse futurum iureiurando promittit, iuxta formulam contentam in c. *Ego, de iureiuram. c. significasti, de elect.* Quaes, an quilibet trium Episcoporum manus imponentium, & Euangelii Codicem teneantium, consecret? Sunt qui dicant, nullum per se solum consecrare, sed omnes tres simul, sicut cum tres trabem portant, trahuntque, nullus eorum per se solus id facit, sed omnes simul & coniunctim. Sic Glossa & Hugo in cap. *Episcopus, dist. 23.* Sed verius est, ait Syluester in verbo *Consecratio* num. 1. quod Hostiensis & Goffredus docuerunt, vnus totam consecrationem efficere, alios vero adiutores esse.

Deinde queres, An ad substantiam consecrationis pertineat, vt Episcopi teneant Euangelii codicem super caput Episcopi qui consecratur? Respondet ex communi sententia, hoc minime ad consecrationis substantiam pertinere, sed iuris esse Canonici praecipuum. Glo. in c. *Episcopus, dist. 23.* quia vnus Syluester in verbo, *Consecratio* num. 1. oppositum docere videtur.

Postremo queres, An ad consecrationis Episcopi substantiam spectet, vt fiat die Dominica, hora tertia, & re diuina facta? Respondet, minime, sed horum singula iuris Canonici lex & praecipuum, non ipsius consecrationis substantia, requirit & postulat, vt notatur in cap. *Ordinationes Episcoporum, dist. 75.* c. *Quod sicut. s. super eo de elect.*

Querat item quispiam, An ad rationem consecrationis Episcopi pertineat, vt fiat a tribus Episcopis? Teste Syluestro, consec. 1. num. 1. Paludanus in libro de potestate Papa sentit, ternarium Episcoporum numerum ad substantiam consecrationis non pertinere: vnde eodem auctore, S. Grego-

nus legitur concessisse, vt in Angha ad Christi Domini fidem conuicta, episcopus possit ab vno episcopo consecrari. At Glossa in c. Nec episcopi, de temporib. ordina. sentit, nihil agi, si episcopus a paucioribus episcopis, quam a tribus consecratur. Quod probat, quia haec est formula, inquit, ab Apostolis tradita cap. Porro, dist. 76. Et sine forma res non subsistit. Haec Glossa sententia à ceteris iuris Canonici Doctores communiter est eo capite approbata, & recepta. Vnde Hugo in eo c. ait: Si tantum in mundo duo superessent Episcopi, terius consecrari non posset episcopus, donec Papa alium iussisset, vel eo mortuo generalis ecclesia mutaret formam ab Apostolis constitutam, & iussisset, vt episcopus consecraret episcopum.

Sed quicquid illi dicant, auctoritate Summi Pontificis, siue Generalis Concilii seu ecclesiae concedi potest, & institui, vt vnus episcopus iustus de causis episcopum consecraret, eo quod non Christus Dominus, sed à postoli construerunt, vt episcopus à tribus episcopis consecratur. At Apostolorum decretum, quando iuris diuini non est, potest ecclesia mutare, cum iusta subest causa: vt in multis quae decretis Apostolorum id ecclesiam fecisse constat. Nec item in c. Porro, dist. 66 habetur consecrationem à paucioribus, quam à tribus episcopis factam, irritam esse, & inane.

Sed quid dicendum, quando vnus episcopus sua auctoritate priuata alterum Episcopum consecraret, rata ne ac firma ea consecratio esset, quamuis peccaret episcopus consecrans, quod perinde est, ac si quaeretur, An is, qui consecratur, episcopalis ordinis potestatem susciperet, licet ab ipso esset & functione remotus, & iurisdictioni potestatem priuatus? Iuxta praedictam Glossam, & alios in cap. Nec episcopi, de temporib. ordina. ille ordinis potestatem non accipiet, quia consecratus non esset, nulla enim, secundum eorum, quos supra memorati, sententiam, est consecratio, nisi à tribus episcopis facta, iuxta Apostolicum decretum. Ceterum Paludanus dicit, illum esse consecratum episcopum, & ordinis potestatem recepisse, qui putatur ad substantiam consecrationis non pertinere, vt sit à tribus episcopis, vel à duobus, sed ab episcopo consecratus. Item si episcopus confirmet, vel ordinet Clericum, confirmatio, & ordinatio valet, quamuis ipse confirmando, vel ordinando peccet. Ergo si episcopum ordinet, valet ordinatio: quia haec omnia facit episcopus, potestatem ordinis, quae ab eo nunquam deletur, nec deleri potest, cum sit per consecrationem accepta.

Quarto quaeri potest in hac materia, An Summi Pontificis, siue ecclesiae potestatem fieri queat, vt Presbyteri episcopum consecraret: quod est quaerere, An Romani Pontificis mandato, consensu siue auctoritate, si Presbyteri episcopum consecraret, valeat consecratio, & consecratus ordinis episcopalis potestatem recipiat? Hanc quaestionem breuiter attigerunt Durand. in 4. dist. 7. quaest. 2. nu. 7. & 10. Paludanus in eodem libro & dist. 9. art. 3. post conclus. 2. in responsione ad 1. Capreol. eodem lib. & dist. 9. art. 3. in responsione ad primum.

In primis Glossa in cap. Manus, de consec. dist. 5. c. cap. peruenit, dist. 95. regulam generalem posuit, delegata à summo Pontifice potestatem posse quemlibet id Sacramentum conferre, quod ipse suscepit. Vnde colligit, ordinatum Clericum mandato Romani Pontificis posse ordinem ministerium quem ipse habet: & laicum confirmatum posse ex commissione Papae confirmationis Sacramentum conferre. Ac proinde secundum Glossam, potest Romanus Pontifex delegare Diacono, vt Diaconum ordinet, Presbytero vt Presbyterum consecret, & clerico minori, vt det ordinem quem ipse suscepit: quam sententiam Innocentius & alii videntur approbare in cap. Quando, de consec. Sed S. Thomas in quarto, dist. 25. q. 1. art. 1. ad tertium aliter sentit, in hunc modum scribens: Papa, qui habet plenitudinem potestatis, committere potest non episcopo pertinentiam ad episcopalem dignitatem, modo illa non habeat immediatam relationem ad corpus Christi verum: ideoq. ex eius commissione Sacerdos simplex potest conferre ordines minores, & confirmare, non autem non Sacerdos: nec Sacerdos maiores Ordines, qui habent immediatam relationem ad Corpus Christi verum, supra quod consecrandum Papa non habet maiorem potestatem, quam simplex Sacerdos. Haec ille. Praedictam Glossam sententiam omnino refuto inferius lib. 5. cap. 2. quaest. 12. quoniam mihi videtur cum S. Thomae doctrina pugnare, & vnus S. Thomae auctoritas maioris momenti est apud me, quam Glossae sententia. Paludanus loco citato ait, posse Romanum Pontificem Presbytero delegare, siue committere, vt episcopum consecret. Durandus loco praedicto ante Paludanum docuerat, hoc dicere absurdum esse, & contra Scripturam sacram. Nam Apostolus ad Hebraeos, cap. 7. scribit, maiorem à minori non benedicat: episcopus iure diuino est Presbytero superior. Sed dicit Paludanus, Episcopum quamuis maiorem, posse à Presbytero consecrari, non quidem auctoritate, & potestate ordinaria, sed demandata, & delegata à summo Christo Vicario. Paludani sententiam videtur Capreolus loco praedicto approbare. Dicendum itaque est, non posse Romanum Pontificem delegare Presbyteris, vt episcopum consecraret: quia diuino iure episcopus Presbytero superior est, & Ordinis potestatem habet, quae caret Presbytero: ergo eam potestatem Ordinis Presbyter dare non potest, quippe qui eam non habet, sicut nec Diaconus potest, etiam summi Pontificis mandato, vel auctoritate Presbyterum consecrare. Et haec sententia magis congruit cum iis, quae dixit S. Thomas loco citato.

Quinto quaeritur, Quot & quanam ea sint, quae in episcopo ad potestatem ordinis pertinent? Respondeo: sane multa. In primis episcopus per hanc potestatem confert confirmationis Sacramentum, Christum conficit, facit Oleum infirmorum, creat Clericos, Virgines consecrat, templatem, sacella, altaria, vasa & vestes: Clericos è gradu deicit, quae quidem omnia in c. Quamuis, dist. 68 referuntur. Et communiter Canonici iuris interpretes docent, in c. Inter corporalia, de translat. Inter electum, & confirmatum Antistitem, & ecclesiam, esse coniugium quoddam spirituale contractum, simile coniugio corporali rato, non consummato: at inter episcopum confirmatum, & consecratum esse spirituale coniugium simile matrimonio corporali consummato.

Sexto quaeritur, An inter ea, quae episcopo ad potestatem Ordinis pertinent, sit aliquid discrimini? Respondeo, esse, nam quaedam eorum episcopo iure diuino, hoc est, Christi auctoritate, & institutione conueniunt: cuius generis sunt, Christum conficere, Oleum infirmorum facere, Confirmationis Sacramentum conferre, Clericos creare, Sacerdotes, & Episcopos consecrare. Cetera Canonico tantum iure ad episcopum pertinent: puta ecclesias, altaria, vasa, vestes, & virgines sacrare, haec enim ecclesia episcopis munia referuauit. Obiicit: si quinque illa prima Episcopo iure diuino conueniunt: qui sit, vt aliqua eorum Romani Pontificis auctoritate Presbytero committi ac delegari queant? nam eorum actuum Episcopus iure diuino est minister, ergo fieri ab alio nequeunt: sicut quia Sacerdos est minister Eucharistiae conficiendae & offerendae, humana potestate fieri nequit, vt Diaconus eam consecret, & offerat? Respondeo, Christi institutione factum esse, vt episcopus sit illorum quatuor, vel quinque, minister, ordinarius, & ratione officii quo fungitur: at nihil impedit, quo minus etiam Presbyter sit minister, non ordinarius quidem ille, sed delegatus nutu, consensu, siue mandato Rom. Pont. & in hoc Romanus Pontifex ius diuinum, vel Christi institutionem non mutat: nec enim facit, vt Presbyter sit minister ordinarius (tunc enim proculdubio & Christi institutio mutaretur) sed solum facit, vt auctoritate, & mandato ipsius sit minister delegatus, quod Christus minime prohibuit. At inquit: ergo etiam Rom. Pont. facere poterit, vt Diaconus non quidem, vt ordinarius minister, sed vt commissarius, & mandatus, seu delegatus consecret Eucharistiam, vt offerat. Re-

pondeo, non esse idem iuris, tum quia Diaconus Presbyteri characterem non habet, at in Presbytero est idem character qui in episcopo, quamuis non eadem potestas ordinaria: tum etiam, quia ecclesiae traditione, & vfu didicimus, posse presbytero Rom. Pontificis auctoritate committi aliqua ex iis, quae sunt in ipso episcopo potestatis ordinis; non tamen Diacono quae Sacerdotalis ordinis potestati conueniunt.

Septimo quaeritur, An episcopus presbytero possit committere & demandare, quae sunt potestatis ordinis? Respondeo cum *Panormit. & communi sententia in c. ascendentibus, de excess. prelator. certi iuris esse, quod constat ex cap. Aqua, de consec. Ecclesia*, posse episcopum, quamuis consecratus non sit, committere presbytero, quae sunt iurisdictionis, non autem quae ordinis: ac proinde potest ei demandare vti causas cognoscere, sententiam ferre, delicta punire, beneficia conferre, aliquos excommunicationi, suspensioni, interdicto subiciat, indulgentias concedat, eos item communioni restituat, quoniam haec, & alia sunt iurisdictionis: Non tamen vt Christina officia, paruulos confirmet, Clericos ordinet, aut oleum infirmorum, vel Catechumenorum, faceret, templa, vel altaria, vasa, vel vestes consecret, *Gloss. & alii, in c. quanto, de consuet. & c. aqua, modo citata, Syluest. verbo Episcopus q. 8.* Nec potest dare insignia episcopalis dignitatis, vt mitram, baculum, anulum, *c. vt apostoli, de priuileg. in 6.*

Quare, An si episcopus, quae sacri ordinis sunt, Sacerdoti committat, & deleget, sit rata, & firma delegatio, quamuis ea demandando contra iura delinquat? Respondeo, non solum peccare episcopum ea delegando, sed totum id, quod eius mandato a Sacerdote sit irritum esse, & inane: quia cum quis quippiam commissa & demandata potestate facit, nullus est momenti, nisi fiat iura, & concessu eius, qui committere & delegare potest: At Presbyter cum hac obit solo sui episcopi mandato, ea non praestat Roman. Pontif. nutu & concessu, qui solus potest committere: ergo quamuis episcopus committat, nihil facit Presbyter. *Legit. Glossam in c. Peruenit, distinctio 95. & Glossam in cap. Manus, de consec. distinctio 6. ad finem, & Abbatem, in cap. Quanto, de consuetud.*

Octauo quaeritur, An Sacerdos sibi praescribere possit ea, quae in episcopo sunt potestatis ordinis? Quaestionem mouet, quod multi Abbates, vt constat ex cap. *Quoniam, dist. 159. & c. Cum conseruat, de ata. & quali. ordin.* primam Clericorum tonsuram, & quatuor Minores ordines consecrunt: & Cardinales item, qui non sunt episcopi, sed solum presbyteri, Respondeo cum *Couarr. lib. 1. variar. resolut. cap. 10. nu. 14. & Panormit. in c. Quanto, nu. 2. de consuet. & Ioan. Andr. in c. 2. de preb. in 6.* nequaquam posse praescribere: quoniam vt quis possit aliquid praescribere, opus est, vt ad id habendum sit aptus, & idoneus, sitq; capax eius, ac possit legitime possidere. *Glossa cum aliis in c. causam qua, de praescrip.* Alioqui enim Laicus posset praescribere, quae sunt iura spiritualia, & quae ad potestatem ordinis pertinent.

Quod vero de Abbatibus obiectum est, nihil concludit: quia Abbates minores ordines commissa sibi potestate consecrunt, ac proinde Romani pontificis priuilegio, siue permissu, vnde nunquam praescribunt, ita vt id habeant ratione muneris, & officii, quod obeunt, sed tantum vfu & consuetudine iure communi approbata id faciunt, delegata & demandata potestate: quam quidem potestatem potest Ro. Pont. quandoque voluerit, adimere, & abrogare: idem dicitur de Cardinalibus, qui episcopi non sunt.

Nono quaeritur, An is, qui cum nondum Sacerdos sit, consecratur Episcopus, potestatem suscipiat Episcopalem? Haec quaestio eadem est atque illa: An consecrationis pontificiae substantia per se iure diuino ordinem Sacerdotalem requirat: an vero solum ex ecclesiae praecocepto id potest? Duae sunt opiniones: *1. Iste Couarr. lib. 1. variar. resolut. ca. 10. nu. 14.* Prima communi fere Canonici iuris interpretum consensu recepta est: eum ordinem sola iuris, & praecocepti Canonici ratione requiri: ac proinde si quis nondum

presbyter creatus faceret episcopum, vere episcopus est, & pontificiam ordinis potestatem adipiscitur. *Sic Ioannes Andreas, Hostiensis, Abbas Geminianus, & alii partim in cap. 1. de Clerico per saltum promoti, partim in c. ex litteris, de excess. preb. id colligitur ex eo, quod quante Diaconatum acceptum consecratur Sacerdos, vere presbyter fit, & sacerdotis potestatem consequitur: nam ordines ecclesiastici sunt inter se distincti, & superior inferiorem praecocepto ecclesiae, sed non ipsa rei natura, & conditione deponit: ergo paritate pontificiae ordinis potestatis, cum omnino a caeteris sit distincta, potest sine reliquis, quamuis per saltum, & contra Canones & iura suscipi.*

Secunda opinio negat episcopum fieri eum posse, qui ante sacerdotium consecratur Antistes: quae opinio videtur communis esse omnium Theologorum, vt *Scoti, Richardus, Paludani, Soti, & aliorum, in 4. dist. 24. Syluest. in verb. ordo. 2. q. 1. Glossa item in ca. 1. de Clerico per saltum promoti, in verbo, ministrare, sibi contraria in c. Solitudo, dist. 52.* Vnico autem argumento permouentur huius opinionis auctores, quod episcopus est presbyter, & Sacerdos perfectus & summus, ergo sicut non potest esse magnus & vehemens calor, quin sit calor, sic nec perfectus presbyter, quin sit presbyter. Nec impedit quo minus potestas ordinis in episcopo a potestate presbyteri distinguatur, quoniam haec duae potestates quamuis inter se differant, superiori tamen ipsa natura, & conditione rei, & non solum ecclesiae praecocepto inferiorem requirit, cum differant sicut perfectum, & minus perfectum: quod locum non habet in aliis ordinibus ecclesiasticis, in quibus, quia potestates sunt omnino distinctae, nec se habent, sicut perfectum, & minus perfectum, Superior solum ecclesiae decreto inferiorem postulat. Verior est in hac parte sententia Theologorum, quam iuris Canonici Doctorum. His tamen sententiae prioris auctores opponunt, quod in episcopo potestas ordinis pontificia a potestate Sacerdotis omnino distinguitur: est enim potestas obeundi aliud omnino, quam quod efficit potestas Sacerdotis: at potestates diuinitus effectum penitus distinguuntur, concedunt tamen iuris Canonici Doctores, si quis qui nondum presbyter creatus est faceret Episcopum; recepturum quidem eum pontificiam potestatem, non tamen vsum, & administrationem: ac proinde si pontificium munus praestiterit, & obeat, haud dubie peccare, quamuis quod fecit, sit ratum. Item fatentur, ei episcopo demandari, & delegari non posse, vt presbytero consecraret, nimirum cum ipse presbyter non sit: quare tamen caetera male ab eo per talem potestatem ordinis facta, vim & locum habeant, nullus tamen eius Sacerdos ab eo consecratus, etiam si illum consecret. *Couarr. lib. 1. variar. resolut. c. 10. nu. 15. ad finem cum glo. in c. 1. de cler. per saltum promoti, in verbo, ministrare.* Si quaeras, an si quis ordinetur episcopus, antequam sit Subdiaconus, vel Diaconus recipiat ordinem pontificium? Respondeo cum *Glossa in cap. 1. de cler. per saltum promoti, in verbo, Ministrare, communiter approbata*, recipere, dummodo sit Sacerdos, quam conditionem addit *Glossa*, quia sequitur secundam sententiam, de qua modo dixi.

Decimo quaeritur, An summus Pontifex possit Episcopo abrogare potestatem ordinis, quae potest certa Sacramenta conferre, ita vt irritum sit, & inane, quod facit episcopus, si confirmationis, & ordinationis sacramentum ministrat contra Ro. Pont. constitutionem prohibentem ne ea sacramenta administret. Inn. Abbas, & alii pontificii iuris interpretes in c. *Quanto, de consuet.* docuerunt id iuris & potestatis posse Summum Pontificem auferre, ita vt nihil agat episcopus, si ea Sacramenta conferat. Hanc sententiam *Castus, lib. 2. de Iusta Haeretico punito. c. 22.* dicit haereticam esse. *Couarr. lib. 1. variar. resolut. c. 10. nu. 8.* dicit esse periculosam, & ait, nulla ratione defendi posse: vt *ammatius* inquit, *Alexan. Adrian. & Maior*, quoniam potestas ordinis episcopis adimi non potest, cum sit per consecrationem data, & sit iuris diuini: sicut non potest episcopo, aut presbytero auferri potestas consecrandi, & conficiendi cor-

pus Domini, vnde Castrus, & Couarruias tria dicunt; Primum, Summus Pontifex nequit adimere Episcopis potestatem conferendi Sacramenta, quae sunt Episcopo referuata, cuiusmodi sunt Sacramenta confirmationis, & ordinis: & quamvis lege prohibeat, ne ea Sacramenta ministrent, nihilominus si peccando conferant, ratum & firmum erit Sacramentum. Secundum, summus Pontifex potest prohibere, quo minus Episcopus eam potestatem ordinis exerceat, & ita vsum & functionem interdiceret. Tertium, potest Romanus Pontifex Constitutionem edere, qua abroget Episcopis potestatem consecrandi altaria, templa, vasa, virgines, vestes, & alia huiusmodi: quia hanc potestatem habuit Episcopus non iure diuino, non à Christo proxime, sed iure Canonico & ab Ecclesia: ergo sic ecclesia concessit, sic potest auferre & denegare.

Vndecimo quaeritur. Quenam in episcopo ad potestatem iurisdictionis spectent? Profecto exceptis iis, quae paulo ante iam dixi in episcopis ad potestatem ordinis pertinere; caetera omnia ad potestatem iurisdictionis spectant.

Quaestiones tamen est dubiae, & incertae, quam tractant Doctores in c. Non potest, de regul. iuris in sexto. & Abbas in cap. Transmissam, de elect. nu. 4. An Clericus è gradu deicere, & ab ordine amouere, sit potestatis ordinis, an iurisdictionis? Duae sunt opinioniones. Prima docet esse iurisdictionis; secunda vero potestatis ordinis. Sic Glossa, sic Hostiensis, Abbas, Ioannes Andreas, Ioannes Lingnanus, Geminitas, & haec magis cum ipso iure consentit. Nam sicut Clericos ad ordines prouehere, est potestatis ordinis, sic eos ab ordine amouere, & è gradu deicere, est eisdem auctoritatis. Nam eius, qui ordines auctoritate ordinaria confert, est etiam ordinis, hoc est, ordinum vsum & functionem auferre, aut de hoc sententiam ferre.

Duodecimo quaeritur. An episcopus lethaliter delinquat, si lethalis peccati conscius consecratur? Quidam affirmant, ea ratione, quod per consecrationem, potestatem ordinis suscipit; quae est facultas quadam sacramenta conferendi: igitur eo ipso, quod cum lethali peccato accipit consecrationem, facit contra sanctitatem Sacramento debitam: indignè enim suscipit potestatem spiritalium sacramenta ministrandi. Negant alii, quoniam per consecrationem, nullum Sacramentum, nullumque characterem suscipit: quamuis quadam ordinis potestatem consequatur. Prima opinio videtur valde probabilis, nam quamuis per consecrationem episcopi, character non imprimatur: tamen ordinis potestas, qua episcopus fit aptus & idoneus, & proinde dignus minister ad quadam Sacramenta ministranda.

Decimotertio quaeritur, An omnis Pontificia episcoporum dignitas, & potestas sit iuris diuini? quod perinde est, ac si quaeretur, An episcopi sint iure diuino instituti? vel, An episcopalis potestas sit diuina, an ecclesiastica quidem, sed humana? Quidam simpliciter fatentur, episcopalem dignitatem & potestatem esse iuris diuini. Sic Barbatus in tractat. de praesent. Cardinal. quaestione prima, Gignas de Personis. quaestione secunda, numero tertio, Ioannes Sclua in tractat. de Beneficiis, quaest. quarta, numero decimo septimo. Maior in quarto, distinctio decima septima, quaestio septima Conclusi. & distinct. 24. quaest. 3. Concl. 2. Henricus, quolibet. 9. quaest. 52. Ratio horum Auctorum est, quia episcopos, & iungit non ipsa ecclesia, sed ipse Christus instituit, qui in Apostolis episcopos successores elegit & creauit: alioquin enim, si ecclesiarum Antistes iuris diuini non essent, posset Romanus Pontifex omnes episcopos è medio tollere: Quamuis diuinitus & episcopatum diuisio sit, inquit, Romanorum Pontificum auctoritate facta. Et Sotus in 4. dist. 20. quaest. 1. art. 3. post quartam Conclusionem, & art. 4. post conclusionem secundam ait: Cane tamen ne subinde hinc elicias, episcopos, & Presbyteros esse de iure positius. Sunt enim, ut paulo ante diximus, de iure diuino. Quare Papa facere nequit, ut nulli sint Episcopi in Ecclesia, aut Sacerdotes. Bannes secunda secunda quaest. l. art. 10. dub. 5. conclusionem secundam dicit. Praeter Romanum Pontificem, institutio aliorum Episcoporum est de iure

diuino: hoc est, quod sint Episcopi in Ecclesia Dei, non est, de iure humano, sed diuino: non est humanum inuentum, sed diuinum, non solum quantum ad potestatem Ordinis, sed etiam quantum ad potestatem gubernatiuam Ecclesiarum. Sic isti. Sed plene, meo iudicio, quaestionem non diluunt: quia quaestio est de iurisdictione episcoporum.

Sunt igitur de iurisdictione episcoporum duae sententiae inter Catholicos: Prima docet iurisdictionem episcoporum non esse proxime à Romano Pontifice, sed à Deo, videlicet à Christo Domino. Sic videntur sensisse, qui sequuntur Auctores: Henricus Quodlib. 9. quaestione 22. Maior in 4. distinct. 24. quaest. 3. Concl. 2. & distinct. 17. quaest. 7. Conclusi. 1. Castrus lib. 2. de Iusta Haeretic. puni. cap. 24. Victoria de potestate Papae, relect. 2. quaest. 2. proposit. 27. 28. 29. Petrus Sotus de Institut. Sacerdotum Lect. 2. de necess. & ministr. Confess. Henricus ait hic: Si consideremus iurisdictionis acceptionem, illam, à Christo in Apostolis prædecessoribus suis acceperunt Episcopi, & non alio medio, nisi Sacramento Consecrationis & Confirmationis sua Electionis: quemadmodum Papa suam in Petro accepit immediate à Christo. & non alio medio, quam Sacramento Consecrationis aut electionis: & hanc habent quoad substantiam potestatis in eisdem, quae pertinent ad regimen Ecclesiae, secundum edita diuinae legis. Et paulo inferius dicit: Et licet Episcopi habeant potestatem non à Papa, sed immediate à Christo, tam eam, quae est Ordinis, quam eam, quae est iurisdictionis in ordinando Ecclesias, secundum instituta diuinae legis: tamen iurisdictionem in ordinando, Ecclesia secundum edicta à Papa instituta, & in resumendo ea quae Papa subtraxit, habent à Papa, & à Deo mediante Papa. Castrus ait in hunc modum: Quoniam etsi ritus consecrationis episcopi sit ab ecclesia institutus: potestas tamen iurisdictionis episcopalis non ab homine, sed à Deo est illis concessa.

Victoria tres propositiones constituit. Prima est. Quilibet aliorum Apostolorum à Petro potuit relinquere successorem in quacunque prouincia, à quo esset verus Episcopus illius prouinciae. Secunda est: Non solum Apostoli hoc potuerunt, sed quilibet successorum similiter potuit relinquere sibi successorem. Tertia est: Quilibet Episcopus in sua prouincia potuit condere legem, ut Presbyteri eligerent sibi Episcopum, etiam inconsulta Sede Petri. Petrus Sotus sic ait: Non est negandum, quin à Christo ipso, & diuino iure habeant potestatem in suis subditos omnes Episcopi, & omnes Parochi. Data quidem est Petro Superioritas in omnes, sed non propterea ablata est ab aliis propria potestas, & iurisdictione. Nec antiquissimi illi Episcopi Cyprianus, Augustinus à Romano Pontifice quicquam sibi arbitrabantur in sua diocesis commissum esse. Electione plebis, & ordinatione Comprovincialium quasi ministerio quodam putabant suscipere se auctoritatem.

Secunda sententia dicit, omnem iurisdictionem Episcoporum esse à Rom. Pont. à Deo vero per Roman. Pont. deriuari: hoc est, non esse proxime à Deo, sed per interpositam Romani Pontificis personam. Sic Turcremata in Summa lib. 2. cap. 54. & sequentibus. & in c. in nouo testamento, dist. 21. & ibi Glossa, sic Abbas, & Felinus, in c. Translato, de Constitution. Augustinus Triumphus de Potesta. Eccles. q. 1. artic. 1. Sic Caietanus in Opusculis Tomo 1. Tract. 1. de Potestat. Papa, in Puncto 2. Vargas in Opuscul. de iurisdictione Episcoporum, Proposit. 4. Haec sententia est verissima, & teste Caietano loco citato, omnium Theologorum & Doctorum Catholicorum testimonio comprobata. Eam olim egregie defendit Paludanus in Tractatu de immediata causa Ecclesiae, potesta. art. 5. Conclusa. & Herueus in Opuscul. de Potesta. Papa: vers. Ad euidenciam secundam, & in vers. Nunc autem restat tractare: inter errores quinq; primum recenset errorem asserentium, potestatem Episcoporum, & Parochorum, esse proxime à Deo. Sic isti. Episcopi enim omnem à Roman. Pont. iurisdictionem accipiunt, & habent: & Rom. Pontifex Episcopos nominat, designat, eligit, instituit, creat, distribuit, sacris interdicit, & è gradu Pontificio amouet, & deicit. Nec Christus, præter Apostolos, vllum alium Episcopum creauit.

In hac controuersia sunt quadam ambigua, quae prius

oportet distinguere, quā definire. Nā si quæstio est de potestate non iurisdictionis, sed ordinis potestas huiusmodi non solum est à Christo Domino instituta: sed etiam accepta per consecrationem, qua Episcopus consecratur, ita ut proxime accipiatur à Christo Domino, qui eam dat per sacram ordinationem. Est enim facultas ad sacramenta quædam conferenda, quæ Presbyter ministrare non potest. Ecclesia vero sicut sacramenta non instituit, sic nec materiam, nec formam, nec ministros ordinarios eorum, ac proinde, nec potestatem ea conferendi, quamvis ministerio ecclesiæ Sacramentorum ministri ordinentur & consecrentur: in his enim consecrandis Christus est principalis auctor, ecclesia vero administra Christi. Si vero quæstio est de potestate iurisdictionis, ea quidem quamvis spiritualis, sacra & diuina potestas sit, hoc est, à Christo Domino instituta, non à Repub. ut temporalis gubernandi potestas, attamen episcopis datur à Ro. Pont. Christi Vicar. & Petri successore: tota enim iurisdictione, quæ est penes quoslibet ecclesiarum Antistites, & alios inferiores Præfectos, à Ro. Pont. manat, ac pendet. Hoc enim inter ipsum, & ceteros episcopos interest: quod iurisdictione Ro. Pont. in totam ecclesiam est iuris diuini à Christo Domino instituta, & accepta; ceterorum vero omnium episcoporum iurisdictione, est à Rom. Pont. tanquam Christi Vicario, & summo, ac primo totius ecclesiæ pastore suscepta. Et hinc est, ut summi Pont. iurisdictionem nulla humana potestas, aut ex toto abrogare, aut ex parte minuire, restringere, mutare variareve possit: at episcoporum iurisdictionem Rom. Pont. iure potest tollere, minuire, restringere, mutare, aut variare, prout maiorem, minoremve illis facultatem concedit.

Dices; Christus instituit, & creauit Apostolos, & deinde illi episcopos successores: postea ecclesiæ suis episcopos viduatæ sibi pastores elegerunt, & deinceps ita semper est factum: ergo episcopi sunt à Christo constituti. Respondeo: eo ipso quod Christus Petrum sibi Vicarium substituit, ipsi dedit ius & potestatem instituendi, & creandi omnium ecclesiarum episcopos, ita ut etiam si Christus nullos episcopos institueret, posset Petrus per acceptam potestatem à Christo, iure, & ratione sui muneris episcopos creare. Quod autem Christus Dominus, aliquot episcopos delegit, id fuit priuilegium ipsis concessum, ita ut Christus in hoc fecerit id, quod alie qui Petrus ipseus Christi Domini auctoritate facere potuisset. Item, quod deinde Apostoli per totum terrarum orbem episcopos instituerint, & creauit, int, id fecerunt priuilegio à Christo Domino accepto; ac proinde potestate sibi ab eo delegata & mandata: & ita illud priuilegium vna cum ipsis desinit, ac finitum est, tanquam priuilegium personarum; quod acceptum est, non tanquam in ecclesia perpetuo manurum, nec transurum ad Apostolorum successores. At vero Petrus iure muneris & officii quod acceperat à Christo, potuit per vniuersum mundum episcopos creare.

Et quia illud munus non fuerat à Christo datum tanquam priuilegium solius personæ, sed tanquam officium, ad eius successores deriuatur. Ideo penes Roman. Pont. est iurisdictione ordinaria à Christo Domino accepta: penes alios vero quamuis sit ordinaria, (nam aliquando est delegata) ab ipso tamen Romano Pontifice habetur & pendet. Et sicut duo aliquando Magistratus à Rege proxime creantur vnus superior, alter inferior, ac proinde tota inferioris iurisdictione datur à Rege, superioris tamen Magistratus potestati subiicitur: Sic primi Episcopi Apostolorum successores acceperunt quidem ab Apostolis, à quibus sunt in certis ecclesiis constituti iurisdictionem: sed Petro & Apostolis, ac eorum successoribus subiectam.

Obiicies primum id, quod habetur. *Act. 10.* vbi Paulus loquens ad episcopos, & Presbyteros Ephesinos ait: *Attendite vobis et vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei.* Respondeo episcopos esse à Spiritu sancto constitutos, sed per interpositam Romanam Pontificis personam, à qua proxime iurisdictionem acci-

piunt: & illi episcopi ad quos Paulus loquebatur, etiam ab Spiritu sancto positi, non autem proxime, sed per ipsos Apostolos, qui ipsis iurisdictionem dederunt. Quod ecclesia facit, dicit Spiritum sanctum facere, non proxime, sed per interpositam ecclesiam, sicut cum ecclesia in Concilio Canones & leges condit, & sancit, dicit: *Visum est Spiritui sancto, et nobis:* & tamen non omnes Canones & leges ecclesiasticæ dicuntur esse iuris diuini, aut dicuntur esse proxime à Deo. Item Spiritus sanctus promittitur à Domino docturus omnem veritatem ecclesiam, quam tamen docturus erat per interpositos eiusdem ecclesiæ præfectos. Eodem modo Paul. *ad Ephes. 4.* ait, Deum potuisse Apostolos, Prophetas, Doctores, Euangelistas, pastores vique ad conflagrationem seculi; & tamen non omnes doctores, & pastores ponit Deus proxime per seipsum, sed per interpositam ecclesiam.

Secundo obiicies; Etiam potestatem ordinis non accipit Episcopus proxime à Deo, siquidem Deus nullum episcopum nunc ordinat, vel consecrat proxime per seipsum, sed per interpositos ecclesiæ præfectos: ergo nulla est differentia inter potestatem ordinis & iurisdictionis. Respondeo ex *Thoma in 2. 2 q. 39. art. 3.* magnam esse differentiam inter illa duo. Nam potestas ordinis datur per aliquam ordinationem, siue consecrationem: at potestas iurisdictionis datur per simplicem hominis inunctionem absq; ordinatione, vel consecratione. Vnde episcopus antequam consecratur, iurisdictionem habet: & potestas ordinis deleri non potest, cum tamen potestate iurisdictionis priuatur læpius Episcopus. Potestas igitur ordinis dicitur accipi proxime à Deo, non potestas iurisdictionis: quia cum datur potestas ordinis, solum interponitur inter Deum & episcopum, vel Sacerdotem ordinatum sacra ordinatione, vel consecratione, ut instrumentum quoddam, per quod Deus potestatem ordinis concedit: & quamvis interponatur episcopus qui consecrat, vel ordinat solum interponitur, ut minister ordinationis per quem ut instrumentum Dei, potestas ordinis confertur. Et hinc fit, ut potestas ordinis deleri, & tolli, aut restringi & minui non possit. At cum episcopus accipit potestatem iurisdictionis, inter Deum & episcopum interponitur Ro. Pont. in quo tanquam in suo Vicario, & capite totius ecclesiæ, voluit Christus Dominus omnem iurisdictionem ecclesiasticam esse, ut ab eo tanquam à capite, post Christum Dominum in omnes ecclesiæ Præfectos manaret. Ac proinde cum datur potestas iurisdictionis, non interponitur vlla ordinatio, vel consecratio, ut Dei instrumentum: sed interponitur Ro. Pont. persona, quæ proxime à Christo Domino accipit omnem ecclesiasticam iurisdictionem cum aliis ecclesiæ ministris ex parte communis eadem. Hinc etiam perspicitur, quare iurisdictione cuiuslibet Rom. Pont. dicitur accepta proxime à Christo, & non iurisdictione alicuius alterius episcopi: quamuis Ro. Pont. à Card. eligatur: nam cum Ro. Pont. eligitur, ei iurisdictionem electores non dant, quia nemo dat quod non habet, sed dat ei Christus Dominus: electio vero est veluti conditio, sine qua Rom. Pont. à Deo iurisdictionem non acciperet. Sed cum aliquis Episcopus eligitur, & confirmatur à Romano Pont. vel ab alio auctoritate ipsius, electio & confirmatio, non est veluti conditio, sine qua episcopus iurisdictionem à Deo non acciperet, sed est id, per quod Ro. Pont. dat ei iurisdictionem in ea prouincia, cui præficit: vnde fit, ut electores Ro. Pont. nequeant iurisdictionem eius restringere, minuire vel auferre. At Rom. Pont. cum episcopum creat, potest iurisdictionem eius restringere, minuire & abrogare.

Tertio obiicies, episcopi vocantur Legati, Vicarii, Ministri Christi, successores Apostolorum, Fratres Rom. Pontificis, ergo habent iurisdictionem à Christo: alioqui enim solum essent Vicarii & adiutores Rom. Pontificis. Respondeo, ex his non colligi, eos habere iurisdictionem proxime à Christo, sed habere eam à Christo quidem, sed per Rom. Pontificem cui commisit Christus, ut episcopos crearet, & iurisdictionem ordinariam impertiret. Vnde episcopi non

tant Vicarij Rom. Pont. qui ad nutum ipsius reuocari queant, sed sunt pastores, & duces, & iudices animarum. Ordinarj à Roman. Pontifice creati tanquam à principe, & summo Christi Vicario.

Quarto obiicit: Officiū Episcoporum sua natura postulat iurisdictionem, ergo si Christus officium instituit Episcoporum, eo ipso dedit eis iurisdictionem. Respondeo id non concludi, quoniam satis est si Rom. Pontif. quem Christus suum Vicarium in terra reliquit, eam Episcopos impertiat. Item reuera Episcopos postquam est consecratus, potestatem Episcopalem Ordinis habet, & vere Episcopos est, quamuis ob crimen, sit iurisdictione, Papæ auctoritate priuatus, aut ipse suam Ecclesiam, Papæ consensu relinquat.

Quinto obiicit. Apostoli Episcopos elegerunt, & deinde singulæ Ecclesiæ successores sine Rom. Pontif. ergo Episcopi non habent iurisdictionem à Rom. Pontif. Respondeo, quod singulæ Ecclesiæ Episcopos, & eorum successores elegerint, id factum est expresso vel tacito consensu Rom. Pont. qui electis ab Ecclesia Episcopis iurisdictionem tacite conferebant, dum eos expresse vel tacite confirmabant.

Ultimo obiicit. Ergo potest Rom. Pont. facere, vt nulli sint Episcopi? Respondeo, non posse, quia mandatum habet à Christo Domino, vt in parte lux curæ Episcopos creet. Nam in Ecclesia est diuina ordinatione instituta Hierarchia, quæ consistat Episcopis, Presbyteris & ministris: vt docet Concil. Trident. Sess. 23. Can. 6.

C A P. XXXI.

Quanam sint iura Episcopalia, quæ Episcopus possit exigere à Clericis, & Religiosis sibi subiectis.

Primo quaeritur, Quanam illa sint quæ ad potestatem iurisdictionis in Episcopo pertinent? Respondeo, in e. Conquerente de Offic. Iud. Ord. sic habet: Episcopus in Ecclesiis suis diocesis habet Canonice obedientiam, subiectionem, reuerentiam, institutionem, destitutionem, correctionem, reformationem, ac censuram Ecclesiasticam, iurisdictionem quoque causarum omnium ad forum Ecclesiasticum iure spectantium, penitentia scilicet solemnem impositionem, & Sacramentorum omnium, quæ ab Episcopo sunt recipienda collationem, Synodum, & Synodaticum seu Cathedraliticum nomine duos solidos, quartam decimarum, & mortuorum, visitationem quoque annuam. Hæc ibi. Quæ verba explicans Panormitanus, ita scribit: Iura Episcopalia multa sunt quibus Ecclesiæ diocesis suo Episcopo obligantur. Nam ei primo debent Canonice obedientiam, quam eum agnoscant & adæant, vt iudicem. Secundo debent obsequium & cultum, quæ eum colant & venerentur, vt dominum. Tertio reuerentiam, tanquam patri & magistro. Quarto Episcopus in omnibus suis diocesis Ecclesiis habet ius instituendi Clericos à Patrono nominatos, & confirmandi electos à Collegio Canonicorum, vel Clericorum, & conferendi beneficia simplicia, & parochialia, & alia Ro. Pont. non reseruata, & priuandi Clericos beneficiis ob crimina, & gradu deiciendi, à sacris, & piorum societate amouendi. Habet enim ius emendandi & corrigendi, quæ contra Canones, constitutiones, & iura sunt, & ad ius pristinum reuocandi, & quotannis Clericis ad Synod. conuocandi iure pariter communi quilibet Ecclesia Parochialis ex decimis omnibus quæ ipsi soluantur, debet Episcopo quartam partem: item ex omnibus, quæ pro finere offeruntur, quartam etiam partem, quæ dicitur quarta feneratorilis. Præterea potest Episcopus petere subsidium ex causa manifesta & iusta, vt puta quia Episcopatus multorum debitorum onere prematur, aut tenues habeat redditus, qui non sufficiunt ad Episcopum commode sustentandum, vel quia Episcopus sit profecturus ad Concilium, vel ad Regem aliquem, vel Principem, ad communia negotia gerenda, & hoc appellatur subsidium charitatis. Item quia quotannis debet Ecclesias visitare, ab eis potest exigere impensas habita ratione facultatum ad ipsas Ecclesias pertinentium. Hæc omnia colliguntur ex c. Conquerente, supra

cauto. Sed plenius singula horum inferius explicabo. cap. 42. Potest itaque Episcopus conuocare Synodum constitutiones condere, c. De concilio. c. Propter Ecclesiasticas quæst. 18. dies item festos instituire, c. Prominciandi. de cons. dist. 3. c. de ijs Concil. Trident. Sess. 25. c. 12. de regul. certa peccatorum genera sibi reseruare, à quibus ipse solus absoluat, consuetudine, vel constitutione Synodali, vt dicam proxime sequenti, quæst. 5. potest itidem rigorem iuris certis in causis laxare, voti & iurifurandi minime, alioqui Romano Pontifici reseruati vinculum soluere, vt ostendam inferius cap. 48. & 49. ea impedimenta, quæ matrimonium impediunt, non tamen dirimunt, remouere, vt probabo inferius c. 49. & facultatem concedere, vt matrimonium contrahatur siue publicis in Ecclesia denunciationibus Concil. Trident. Sess. 24. c. 1. de reformat. matrim. & coniugibus voto simplici Castitatis, vel Religionis adstrictis, vt debitum coniugale petant, si probabile incontinentiæ periculum incurtant, & difficilem ad Ro. Pont. aditum habeant, vt ostendam inferius c. 49.

Confert item Episcopus beneficia simplicia in Ecclesijs suæ diocesis constituta, ita vt etiam ea cum extra territorium commoratur, conferre queat & eidem Clerico vnum simplex beneficium habenti potest alterum dare, dummodo vtrumque assiduum in Ecclesia Clerici presentiam non requirat, aut non sit in eadem Ecclesia, & neutrum sufficiat ad honeste Clericum sustentandum. Permutationes & resignationes itidem beneficiorum simplicium multis ex causis admittit & approbat: imponit beneficio, & Ecclesiæ nouum onus, tacit transactionem inter Beneficiarios litigantes: diuidit Beneficia pingues redditus habentia: copulat, coniungit & vnita, quæ tenues habent redditus. Inferius agam speciatim de potestate, quam habet Episcopus circa Beneficia Ecclesiastica. c. 54. Cœnobio Monachorum aut pauperum Seminario adolescentium, siue Clericorum Collegio annectit in perpetuum Beneficia simplicia: Clericos quos sibi Patronus offert examinat: idoneos & dignos instituit. Quod si Patronus indignum designet & offerat, excludit & eiicit: certo tempore elapso per deuolutionem Beneficium confert: absoluit à suspensionibus & irregularitatibus etiam Roman. Pont. reseruatis, si contractæ sint ex delicto occulto, nec sint ad forum exterius delatæ: præterquam ex homicidio voluntario. Potest eos, qui non sunt ex legitimo matrimonio nati, ad Ordines Minores, & ad Beneficia simplicia habiles & idoneos reddere, & promouere.

Dat item facultatem, vt Parochus bis ob certas quædam causas eodem die festo sacrum faciat: Item vt in altari mobili, quod portatile vocant, & in domibus priuatis res diuina fieri queat. Potest item eligere confessarium, ex Presbyteris sibi subiectis, per quem absoluat ab ijs peccatis, censuris, pœnis & irregularitatibus, à quibus ipse posset alium sibi subiectum absolueri. Missarum numerum contrahit certis ex causis: iubet testamenta executioni mandari, & succedit in officium testamentarij executoris negligentis ad annum: debet in sua diocesi commorari, & residere, & debitis temporibus Ord. & Confirmationis sacramenta conferre. Dat suis Clericis peregrinationem suscepturis literas commendatitias, dimissorias item ijs, qui per alienum Episcopum sunt ad ordines prouehendi. De his omnib. singularim agam inferius.

Præterea ex Concil. Trident. Sess. 25. cap. 12. & 13. de reformat. multa quoque Episcopus potest in Monachos vel Religiosos, & in eorum Cœnobis, Ecclesijs, vel Cappellis, tum ratione sui muneris & officij, tum Roman. Pont. auctoritate sibi commissa & delegata, de quibus late dicam inferius cap. 52. in presenti satis sit breuiter attingere, quæ sequuntur. Episcopus potest compellere Religiosos vt in suis Ecclesijs seruent interdita, & censuras ab eo latas, dies quoque festos, & vt ad publicas supplicationes, nisi in hoc sint speciatim exempti, ob communem salutem & vtilitatem indicatas vocati conueniant, Concil.